NATURA 2000

Natura 2000 je európska sústava chránených území, ktorú členské štáty Európskej únie vyhlasujú pre zachovanie najcennejších a ohrozených druhov a biotopov Európy.

Pozostáva z **chránených vtáčích území** vymedzených podľa smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva - kodifikované znenie) a z **území európskeho významu** vymedzených podľa smernice o ochrane biotopov (smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín). V marci 2018 bolo v rámci celej EÚ vymedzených spolu 27 758 chránených vtáčích území a území európskeho významu. **Výmera suchozemských lokalít je 790 213 km^2 (18,18 % výmery členských štátov Európskej únie).** Slovenská republika prispela do sústavy Natura 2000 **41 chránenými vtáčími územiami a 642 územiami európskeho významu. Doplnenie 169 území európskeho významu** schválila dňa 25. októbra 2017 vláda Slovenskej republiky a aktualizovaná databáza Natura 2000 bola 30. októbra 2017 predložená Európskej komisii. Bilaterálne rokovania s Európskou komisiou na posúdenie dostatočnosti národného zoznamu území európskeho významu sa uskutočnili 30. mája a 12. novembra 2018.

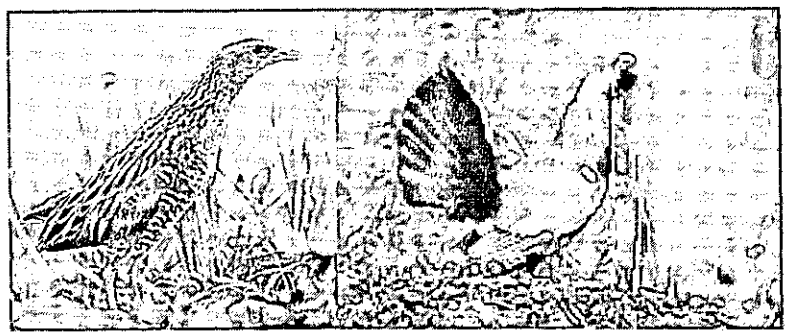

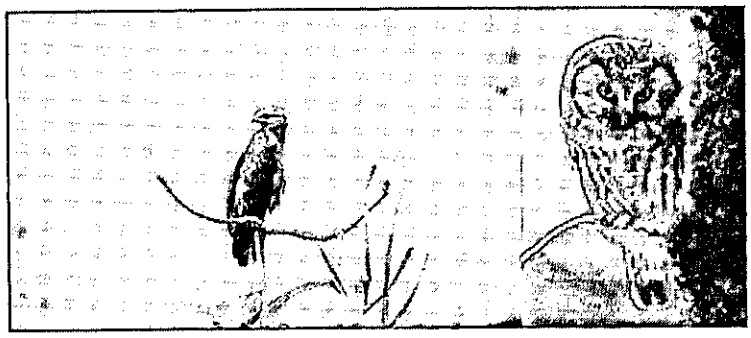

Chránené vtáčie územia

Chránené vtáčie územia boli v rámci Slovenska vymedzené pre **81 druhov vtáctva**. Patria medzi ne napríklad orol skalný, sokol sťahovavý, výr skalný, bocian biely, bocian čierny, hlucháň hôrny, rybárik riečny, strakoš obyčajný. Aktualizovaný národný zoznam obsahuje 41 chránených vtáčích území, ktoré zaberajú 26,2% z celkovej rozlohy Slovenskej republiky. Ide o chránené územia podľa § 26 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, na ktorých platí prvý stupeň ochrany a tzv. zakázané činnosti, ktoré sú vymenované v jednotlivých vyhlasovacích predpisov. Na základe poznatkov z mapovania a monitoringu výberových vtáčích druhov bol pre chránené vtáčie územia definovaný aktuálny (priaznivý/nepriaznivý) stav výberových vtáčích druhov ako základný podklad na vypracovanie programov starostlivosti.

Národný zoznam chránených vtáčích území (2003)

- Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 636 z 9. júla 2003 k národnému zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území (rtf, 212 kB)
- Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 636/2003 (rtf, 1,9 MB)

Aktualizácia národného zoznamu chránených vtáčích území (2010)

- Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 345 z 25. mája 2010 k zmene a doplneniu národného zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území
- Aktualizovaný národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 345/2010 (rtf, 444 kB)

Všeobecné záväzné právne predpisy, ktorými boli vyhlásené chránené vtáčie územia

- Všetky chránené vtáčie územia boli vyhlásené samostatnými všeobecne záväznými predpismi

Mapy chránených vtáčích území

Chránené vtáčie územia je možné vyhľadávať na webovom sídle Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, ako aj Európskej komisie.

- Interaktívna mapa chránených vtáčích území
- Mapový portál KIMS (Komplexný informačný a monitorovací systém)
- Mapový portál EK so sieťou chránených území Natura 2000

Programy starostlivosti o chránené vtáčie územia

Programy starostlivosti o chránené vtáčie územia sú dokumentáciou ochrany prírody podľa § 54 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorá sa spracúva pre obdobie 30 rokov. Oficiálne prerokovanie pripomienok vykonávajú okresné úrady v sídle kraja, oznámenia o rokovaniach k jednotlivým chráneným vtáčím územiam sú priebežne zverejňované na stránke MŽP SR a úradnej tabuli miestne príslušného okresného úradu v sídle kraja.
Z celkového počtu 41 chránených vtáčích území schválila vláda Slovenskej republiky spolu 16 programov starostlivosti o chránené vtáčie územia (pdf, 242 kB), ďalšie sú v štádiu prípravy resp. dopracovania.

V roku 2017 bolo schválených 6 programov starostlivosti:

- Program starostlivosti pre Chránené vtáčie územie Horná Orava na roky 2017-2046
- Program starostlivosti pre Chránené vtáčie územie Kráľová na roky 2017-2046
- Program starostlivosti pre Chránené vtáčie územie Sĺňava na roky 2017-2046
- Program starostlivosti pre Chránené vtáčie územie Dolné Pohronie na roky 2017-2046
- Program starostlivosti pre Chránené vtáčie územie Veľkoblahovské rybníky na roky 2017-2046
- Program starostlivosti pre Chránené vtáčie územie Špačinsko –nižnianske polia na roky 2017-2046.

http://www.minzp.sk/tlacovy-servis/tlacove-spravy/tlacove-spravy-2017/tlacove-spravy-maj-2017/ochrana-vzacnych-vtacich-druhov-dnes-pohla-dopredu-viac-ako-za-cele-roky.html

V roku 2018 pribudlo ďalších 7 programov starostlivosti:

- Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Dolné Považie na roky 2018-2047
- Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Dubnické štrkovisko na roky 2018-2047
- Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Košická kotlina na roky 2018-2047
- Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Ondavská rovina na roky 2018-2047
- Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Ostrovné lúky na roky 2018-2047
- Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Parížske močiare na roky 2018-2047
- Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Poiplie na roky 2018-2047

http://www.minzp.sk/tlacovy-servis/tlacove-spravy/tlacove-spravy-2018/tlacove-spravy-jul-2018/orol-skalny-rybarik-riecny-dalsie-vzacne-druhy-dockaju-konkretnych-opatreni-vo-viacerych-lokalitach-ich-vyskytu.html

V roku 2019 pribudli ďalšie 3 programy starostlivosti:

- Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Slovenský raj na roky 2019-2048
- Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Poľana na roky 2019-2048
- Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Chočské vrchy na roky 2019-2048

http://www.minzp.sk/spravy/2019/jun/vlada-schvalila-dalsie-tri-programy-starostlivosti-chranene-vtacie-uzemia.html

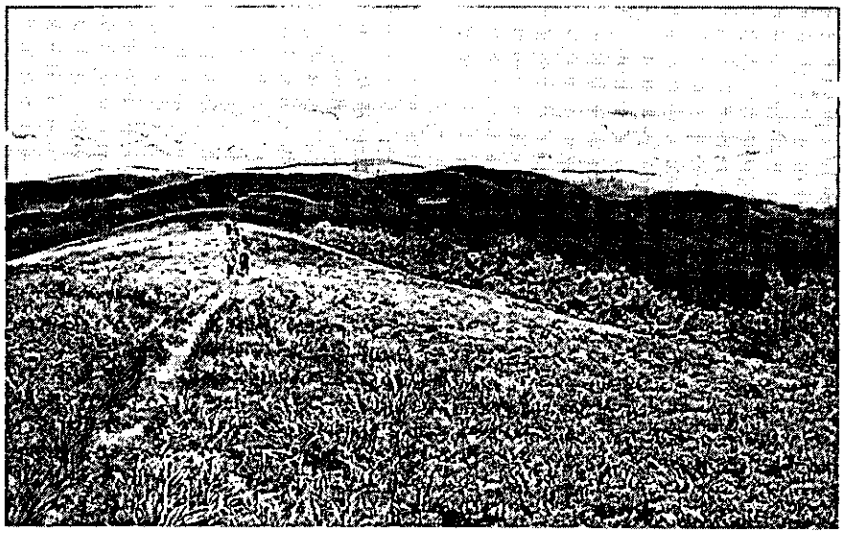

Územia európskeho významu

Územia európskeho významu sú vymedzené podľa § 27 zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, t.j. platí v nich druhý až piaty stupeň ochrany. Aktualizovaný národný zoznam tvorí 642 lokalít, ktoré pokrývajú 12,6% celkovej rozlohy Slovenskej republiky. Predstavujú územia, tvorené jednou alebo viacerými lokalitami, na ktorých sa nachádzajú biotopy alebo druhy európskeho významu, na ochranu ktorých sa vyhlasujú tieto chránené územia. Medzi biotopy napríklad patria alpínske travinnobylinné porasty na silikátovom podklade, bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, dubovo-hrabové lesy panónske, horské kosné lúky kosodrevina, vresoviská a medzi druhy bobor vodný, vretenica malá, zubor hrivnatý, vlk dravý, netopier obyčajný, kamzík vrchovský.

Národný zoznam území európskeho významu (2004)

- Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 239 zo 17. marca 2004 k národnému zoznamu navrhovaných území európskeho významu

- Národný zoznam území európskeho významu schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 239/2004 (doc, 3,38 MB)
- Oznámenie č. 450/2004 Z. z. o vydaní výnosu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu (pdf, 23 kB)
- Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu (pdf, 923 kB)

- Aktualizácia národného zoznamu území európskeho významu (2011)

- Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 577 z 31. augusta 2011 k aktualizácii národného zoznamu území európskeho významu
- Doplnok národného zoznamu území európskeho významu schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 577/2011 (doc, 405 kB)
- Oznámenie č. 384/2018 Z. z. o vydaní opatrenia z 29. novembra 2018 č. 1/2018, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení opatrenia č. 1/2017
- Opatrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 29. novembra 2018 č. 1/2018, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení opatrenia č. 1/2017

- Druhá aktualizácia národného zoznamu území európskeho významu (2017)

- Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 495 z 25. októbra 2017 k druhej aktualizácii národného zoznamu území európskeho významu
- Druhý doplnok národného zoznamu území európskeho významu schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 495/2017 (doc, 751 kB)
- Oznámenie č. 353/2017 Z. z. o vydaní opatrenia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 7. decembra 2017 č. 1/2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu
- Opatrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 7. decembra 2017 č. 1/2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu

Vykonávacie rozhodnutia Komisie k zoznamom území európskeho významu

Európska komisia v súčinnosti s členskými štátmi EÚ pravidelne schvaľuje rozhodnutia so zoznamom území európskeho významu za jednotlivé biogeografické oblasti (regióny) a zverejňuje ich v Úradnom vestníku Európskej únie. Pri každom

doplnení (aktualizácii) zo strany členských štátov sú v prílohách týchto rozhodnutí uvedené vždy všetky lokality, ktoré členské štáty v danom biogeografickom regióne navrhli. Pre Slovenskú republiku sú aktuálne platné:
o vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/17 zo 14. decembra 2018, ktorým sa prijíma dvanásta aktualizácia zoznamu lokalít s európskym významom v alpskom biogeografickom regióne;
o vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/16 zo 14. decembra 2018, ktorým sa prijíma desiata aktualizácia zoznamu lokalít s európskym významom v panónskom biogeografickom regióne;

Štandardizácia názvov území európskeho významu

Názvy území európskeho významu, ako všetkých chránených častí prírody a krajiny, podliehajú procesu štandardizácie. Názvy schválených i navrhovaných lokalít, boli zverejnené v 5 rozhodnutiach Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

- Rozhodnutie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. P:101/2009 zo dňa 12.1.2009 o štandardizácii 381 názvov území európskeho významu (pdf, 283 kB)
- Rozhodnutie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. P-7022/2010 zo dňa 26.11.2010 o štandardizácii 214 názvov území európskeho významu (pdf, 367 kB)
- Rozhodnutie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. P-5413/2014 zo dňa 04.09.2014 o štandardizácii 21 názvov území európskeho významu (pdf, 493 kB)
- Rozhodnutie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. P-10470/2016 zo dňa 11.11.2016 o štandardizácii 97 názvov území európskeho významu (pdf, 3,98 MB)
- Rozhodnutie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. P-12321/2017 zo dňa 12.12.2017 o štandardizácii 2 názvov území európskeho významu (pdf, 283 kB)

Mapy a prehľad území európskeho významu

Územia európskeho významu je možné vyhľadávať na webovom sídle Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, ako aj Európskej komisie

- Interaktívna mapa území európskeho významu
- Mapový portál KIMS (Komplexný informačný a monitorovací systém)
- Prehľad území európskeho významu k 18.04.2019(pdf, 2,01 MB)
- Vykonávacie rozhodnutie komisie 2011/484/EÚ z 11. júla 2011 o formáte poskytovania informácií o lokalitách sústavy Natura 2000

Ďalšie zdroje informácií:

Podrobnejšie informácie k Natura 2000 (lokality, legislatíva, publikácie a dokumenty, podrobnosti k reportingu, hodnotenie vplyvov a deklarácie Natura 2000, aktuality a iné) nájdete na stránkach Európskej komisie a Štátnej ochrany prírody SR

- Členské štáty priebežne v schválenom formáte zasielajú Európskej komisii databázu území Natura 2000, databáza je prístupná na http://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu/n2000
- Na stránke Európskej agentúry životného prostredia http://natura2000.eea.europa.eu je dostupný prehliadač lokalít Natura 2000.
- Na komunikačnej platforma Natura 2000, kde je možné získať informácie podľa jednotlivých biogeografických oblastí (Slovenská republika je zaradená do alpskej a do panónskej biogeografickej oblasti), http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/platform/index_en.htm